

Pri rešavanju statusa napuštenih industrijskih postrojenja konsultovati i nauku!

Kraljevo je jedan od retkih gradova u kome se ,prošle godine, razgovaralo u formatu Okruglog stola o lokalitetima napuštenih i zapuštenih industrijskih i drugih,privrednih, pogona. Na okruglom stolu u organizaciji Fakultet za primenjenu ekologiju „Futura“ iz Beograd razgovaralo se o „Brownfield investicionim lokacijama , modelima njihov ekoremedijacije i ekonomske valorizacije“.

Radi se , u suštini, o traganju za načinima i modelima ponovnog korišćenja lokacija koje su ranije korišćene za različite privredne ili vojne delatnosti a koje su ,trenutno, napuštene i prepuštene raubovanju što od ćudi prirode što od različitih oblika huliganskog ponašanja ljudi iz njihovog neposrednog okruženja. A da problem bude što veći radi se , uglavnom, o lokacijama koje se nalaze u centralnim gradskim zonama ili tik na obodima gradova. I dok neki vole da kažu da je nastanak takvih lokacija posledica „deindustrijalizacije“ koje se, pored toga što su već ekonomski problem , vremenom,pretvaraju u sve veći i veći ekološki problem sa neistraženim i nesagledivim posledicama po najbliže okruženje , na skupu u Kraljevu čulo se i mišljenje docenta na fakultetu Futura, dr. Zlatka Dragosavljevića, koji je nastanak tih brownfields ili ti po naški braon polja ili , još preciznije „smeće lokacija“ rekao da su to posledice,i spomenici, nesposobnosti generacija kojima je „zapalo“ da sprovedu procese tranzicije a koje to ,očigledno je, nisu znale .

Šta god da je po sredi radi se o problemu koga treba što pre rešavati a za koji ,kako se juče čulo na skupu u Kraljevu , naše društvo nema dovoljno ni famozne političke volje ni stručnih ,organizacionih i finansijskih kapaciteta. Iako razni problemi na tim ,takozvanim, „braon poljima“ bujaju iz dana u dan poput korova koji ih već prekriva oni ,nažalost, nisu prioritetni politički ciljevi osim što, povremeno,najčešće u predizborno doba ,postaju predmetom spinovanja raznih neverovatnih obećanja o njihovom oživljavanju uz pomoć ,nezaobilaznih, stranih investitora sa egzotičnih i manje egzotičnih destinacija. Kraljevo kao grad domaćin skupa dobar je primer za ovu temu jer, kako se čulo, raspolaže sa šest takvih lokacija (Mataruška Banja, Bogutovačka Banja, „Termoplastika“ u Čibukovcu, Konarevo, Fabrika Vagona i Magnohrom) mada bi , mišljenja smo , ovom spisku mogle da se pridodaju i još neke lokacije. Iako je činjenica da su i dve banje na ovom spisku brownfeld lokacija više za Riplija, a i krunski dokaz pogubno sprovedene tranzicije, fokus ,ipak, treba usmeriti na lokaciju Fabrike Vagona koja svojom veličinom a i lokacijom malte ne u centru grada ,traži hitnu , ozbilju multidisciplinarnu i multisektorsku akciju svih nivoa vlasti. Pre svega u sprovođenju ozbiljnih eko remediconalnih aktivnosti .

Ništa manji problem nije ni lokacija Magnohroma koja je ,nešto manja i nešto dalja od centra grada, ali koja ,samo na jednom mestu površine šest hektara, ima deponiju materijala korišćenog u proizvodnji vatrostalnih opeka. Kraljevo je dobar primer za ovu temu i još po nečemu. Na primerima njegovih brownfield lokacija najbolje se uočava sva apsurdnost postojećeg zakonskog okvira i isto takvog ponašanja dobrog dela nosilaca javnih ovlašćenja-funkcija , posebno na državnom nivou.

U praksi lokalna vlast koja je nešto preuzimala,i preduzima, da makar evidentira probleme poput ,recimo, opasnog i neopasnog otpada na tim lokacija je ,zbog postojećeg zakonskog okvira , realno nemoćna da takve brownfield lokacije nudi potencijalnim investitorima,ili da ih pak ,po određenim uslovima, ustupa građanima i njihovim organizacijama što je svetsko iskustvo, jer su one vlasništvo države i odluke te vrste su u nadležnosti centralne vlasti. Apsurdno ali istinito, građani na lokalnu mogu ,barem za sada, samo da gledaju bujanje eko i ekonomskih problema na brownfield lokacijama a malo toga ,realnog, je u njihovoj moći.

Predlozi i inicijative koje , mahom dolaze iz organizacija civilnog društva ostaju „zaglavljene“ u lavirintima političke birokratije, dok je nezabeležen slučaj da je neka skupština lokalne samouprave tražila aktivnije anagažovanje centralne vlasti na rešavanju statusa ovih lokacija ili pak problema koje one uzrokuju. Proklamavana politička kompatibilnost lokala i centralnih vlasti i na ovom primeru pokazuje svoju apsurnost i nefunkiconalnost u rešavanju životnih problema na lokalnu. No, bez obzira na ovu sumornu sliku inicijativa organizatora da se na ovu temu razgovara van Beograda,pre svih Fakulteta za primenjenu ekologiju „Futura“, je za svaku pohvalu. Jer,učesnici okruglog stola su bili u prilici da čuju nova i kreativna razmišljanja na teme korišćenja GIS-a (geoprostorni informacioni sistem) i njegovih baza kao moćnog alata za neophodna merenja raznih parametara ovih lokacija,zatim moguće modele eko remedijacije brownfield lokacija a i metode i modelenjihove ekonomske valorizacije.